

'Een schaap graast, een geit hapt'

Hobbyboer Johannes Tigchelaar houdt van uitdagingen.

“Het is een uitdaging”, zegt hobbyveehouder Johannes Tigchelaar regelmatig. Het gaat dan niet alleen over de fokkerij van de zeldzame landgeiten, de Texelaars met booroola gen, maar ook over de samenwerking met Staatsbosbeheer in een graasproject met de geiten. „Als je dan vee gaat houden, wil je iets speciaals.”

Dat zijn Sulmthaler kuikens”, vertelt Johannes Tigchelaar in zijn tuin in het Friese Marssum, wijzend op een koppeltje rondscharrelende kuikens. „Het zijn zeldzame kippen uit Oostenrijk. Ze leveren vlees, dons voor dekbedden en leggen ook nog eens veel eieren. Broeden doen ze echter niet zo goed, vandaar dat we deze in een broedmachine hebben uitgebreed.”

Het fokken van zeldzame landbouwhuisdieren heeft Johannes zijn speciale aandacht. „Ik werd eigenlijk vanzelfsprekend donateur van de Stichting Zeldzame landbouwhuisdieren en als je dan zelf vee gaat fokken, wil je ook wat speciaals, iets waar wat over te vertellen valt.”

En dat heeft de oud-dierenarts. Een rondleiding over ‘het landgoed’ van de familie Tigchelaar kan uren duren. Bij elk dier heeft Johannes wel een verhaal, niets gaat zonder

reden. Zo is hij een van de meest enthousiaste fokkers van de Nederlandse landgeit, een zeldzame geit waarvan er nog maar 2000 in Nederland lopen.

„Inteelt is dan ook één van de belangrijkste aandachtspunten in de fokkerij”, vertelt hij over de verschillend gekleurde en fraai gehoornde geiten. „In mijn veestapel heb ik zo’n 12 procent inteelt, volgens het computermodel. Maar wanneer je de familierelatie verder doorspit kom je misschien wel op het dubbele uit.” Als veterinaris weet hij heel goed dat een te hoge familieverbandschap meer erfelijke afwijkingen betekent. „Dat wil je niet, dus mijn doel is inteelt zoveel mogelijk te voorkomen.” Daarvoor gebruikt hij oude bloedlijnen, maar ook bokken uit Scandinavië en Schotland. „Uiteindelijk is de landgeit in heel Europa dezelfde en door andere bloedlijnen erbij te halen, verbreden we de genetica. Met de Noorse bok daalt het

inteeltpercentage naar 1 tot 2 %.”

Het doel met de landgeiten was eigenlijk ook om ze in de blauwe kleur te fokken. „Ik ben helemaal weg van de blauwe kleur, maar het is meteen ook heel lastig fokken.” Blauw is eigenlijk geen kleur, zo staat in de genetica boekjes geschreven. „Wanneer je een blauwe geit met een blauwe bok kruist komen er van allerlei kleuren uit. Maar wanneer je er continue mee bezig bent en altijd de blauwen overhoudt, worden het er wel steeds meer.”

Voorkeursbehandeling geiten

Naast geiten houdt Johannes ook schapen. „Schapen en geiten zijn een ideale combinatie. Schapen grazen, terwijl geiten happen en plukken. Samen houden ze de grasmat mooi.” De geiten krijgen de voorkeursbehandeling dat ze als eerste op de percelen komen. „Ze worden nooit vet, omdat ze zo-

Geiten zijn échte wandelaars

Om hun eten bij elkaar te zoeken, lopen geiten zo'n 20 kilometer op een dag. Dat is behoorlijk veel als je dat vergelijkt met andere diersoorten. Koeien leggen per dag zo'n 8 tot 10 kilometer af terwijl schapen dagelijks 5 kilometer door weilanden struinen om hun kostje bij elkaar te zoeken.

veel bewegen. Schapen wel, vandaar dat die na de geiten aan bod komen." Ook bij de schapen heeft de veefokker een ras gekozen met een extra moeilijkheidsfactor: booroola Texelaars. „Ik vind Texelaars de mooiste schapen die er zijn”, klinkt het trots. „Onze schapen hebben Swifter bloed, Blue de Maine en Flevolanders, maar de échte Texelaar is het allermooist.” Om de vruchtbaarheid te verbeteren, zoekt Johannes speciaal naar rammen met het booroola gen (zie kader). „Zo ga je gemiddeld van 1,2 naar 2,2 lammeren per ooi per worp.” En bij Johannes gaat het nog veel beter. Dit jaar haalde hij zelfs 3,5 lammeren per worp. „Er hebben dit voorjaar 11 ooiën gelammerd van 42 lammeren, daarvan zijn er 38 groot geworden.” Al voor de paasdagen zette hij 28 lammeren af die binnen 3 maanden al meer dan 30 kilo wogen. „Met een prijs van 95 tot 100 euro per stuk zorgen ze meteen voor een mooie omzet. Bij ons betalen de schapen de hobby met de andere dieren.” Als kanttekening noemt hij wel dat de schapen met deze worpen extra aandacht nodig hebben. „We voeren ze in december al behoorlijk bij en bij het lammeren zijn we extra alert”, aldus Johannes, die de schapen eigenlijk de hobby van zijn vrouw Shira noemt. „We zijn met het houden van de dieren en een moestuin begonnen om zelfvoorzienend te zijn in onze huishouding.” Met het bereiken van de doelstelling de booroola eigenschap in de schapenveestapel te fokken heeft Johannes inmiddels de lat alweer wat hoger gelegd. „Ik wil nu graag Texelaars met witte neuzen fokken. Dit jaar heb ik al een paar lammeren aangehouden die zo'n mooie witte neus hebben.”

Samenwerking Staatsbosbeheer

Zoals dat dan gaat met een uit de hand gelopen hobby, is de hoeveelheid grond ook bij Johannes de

Booroola Texelaars zijn vruchtbaarder dan gewone Texelaars. Bij Tigchelaar brengen ze per worp gemiddeld 2,2 lammeren ter wereld.

Schapen en geiten zijn een ideale combinatie, vindt Johannes.

beperkende factor. De twee hectare rond het huis is aangevuld met een hectare of 4, bestaand uit kleine stukken grasland. „Die grond mag ik soms voor niets gebruiken. Wanneer je normale agrarische pachtprizen van 600 of 700 euro per hectare moet betalen kan het nooit uit.”

Bovendien heeft hij samen met vier andere geitenhouders dit jaar een samenwerking opgezet met Staatsbosbeheer. Een hele koppel van 35 bokken zorgt

Wat is booroola?

Booroola is een erfelijke eigenschap die zorgt voor een hogere vruchtbaarheid. Schapen die zo'n gen bezitten geven meer lammeren. Van oorsprong is het booroola gen afkomstig van Merino schapen uit Nieuw Zeeland. Door DNA onderzoek bij bloed is erachter te komen of een schaap drager is van deze speciale eigenschap. Bij Texelaars is er een heuse fokrichting: booroola Texelaars. De kunst hierbij is de beveleedheid en kwaliteit van de Texelaars te combineren met een bijzonder hoge vruchtbaarheid.

ervoor dat 26 hectare natuurland keurig wordt afgegraasd. „Waarom Schotse Hooglanders inzetten wanneer we ook ook prachtige inlandse rassen hebben?”, klinkt het logisch. Het project geeft nog wel enige kopzorgen doordat de bokken een tekort aan koper opliepen in het natuurgebied. „Daardoor werden ze veel te mager. Nu voeren we ze een ons krachtvoer per dag bij om zo voor voldoende mineralen te zorgen.” Een machtige leerschool noemt Johannes het. „We hopen wel dat het tot een soort balans in dit gebied komt, waarbij de dieren zich kunnen redden met het voer wat er staat. Krachtvoer voeren heeft niet de voorkeur, wellicht kunnen we met bemesting nog wat doen. Dat ligt gevoelig, maar dat is voor ons dan ook weer de uitdaging.”

Alice Booij

Meer informatie:

www.landgeit.nl
www.texelaars.com/booroola